

İSO Türkiye İmalat PMI kasımında 47,2 oldu

Ekim 2023'te 48,4 olan İstanbul Sanayi Odası Türkiye İmalat PMI, kasımında 47,2 olarak gerçekleşti. Endeks, üst üste beşinci ayda 50,0 eşik değerinin altında kaldı ve faaliyet koşullarında gözle görülür bir yavaşlamaya işaret etti. Söz konusu yavaşlama son bir yılın en belirgin düzeyinde gerçekleşti. Kasım ayında satın alma faaliyetlerinin yanı sıra firmaların girdi ve hem de nihai ürün stoklarında da azalma gözlemlendi.

İstanbul Sanayi Odası Türkiye Sektörel PMI ekim ayı raporuna göre takip edilen 10 sektörden üçünde üretim artarken, istihdamda düşüş yaşanan sektörler az farkla çoğunlukta kaldı. Diğer yandan, döviz kurlarındaki artışın ham madde fiyatlarını yukarı çekmesi nedeniyle girdi maliyetleri enflasyonu genel olarak yüksek seyretti.

Ekonomik büyümenin öncü göstergesi olan imalat sanayi performansında en hızlı ve güvenilir referans kabul edilen İstanbul Sanayi Odası (İSO) Türkiye İmalat PMI (Satın Alma Yöneticileri Endeksi) anketinin Kasım 2023 dönemi sonuçları açıklandı. Eşik değer olan 50,0'nin üzerinde ölçülen tüm rakamların sektörde iyileşmeye işaret ettiği anket sonuçlarına göre, ekimde 48,4 olan manşet PMI, Kasım 2023'te 47,2'ye geriledi ve üst üste beşinci ay 50,0 eşik değerinin altında kaldı. Söz konusu yavaşlama son bir yılın en belirgin düzeyinde gerçekleşti.

Hem yurt içi hem de yurt dışındaki durağan piyasa koşulları, son çeyrek ortasında yeni siparişlerin ivme kaybının sürmesine ve böylece Kasım 2022'den bu yana en sert yavaşlamanın kaydedilmesine yol açtı. Talepteki zayıflamaya bağlı olarak imalatçılar üretimi son bir yılın en yüksek oranında azalttı. Anket katılımcılarına göre, jeopolitik gerginlikler ve ham madde teminindeki zorluklar da üretimin gerilemesinde etkili oldu. Üretimdeki düşüş, imalatçıların istihdam hacmini art arda ikinci ay daraltmasına yol açarken, işten ayrılmalar ve emeklilikler de düşüşe katkı yaptı. İstihdamdaki gerileme ılımlı olmakla birlikte Ekim 2022'den bu yana en yüksek oranda gerçekleşti. Kasım ayı verileri, Türk imalat sektöründe istihdamın üst üste ikinci kez aylık bazda daraldığına işaret etti. Düşüş hafif de olsa bir yılı aşkın sürenin en yüksek düzeyinde kaydedildi. Anket katılımcıları, istihdamdaki düşüşün yetersiz iş yükü, istifalar ve emekliliklerden kaynaklandığını belirtti.

HAM MADDE FİYATLARINDAKİ ARTIŞ ETKİLİ OLDU

Kasım ayında satın alma faaliyetlerinin yanı sıra firmaların girdi ve hem de nihai ürün stoklarında da azalma gözlemlendi. Girdi maliyetleri enflasyonu Kasım'da son altı ayın en düşük seviyesine gerilemesine rağmen yüksek seviyelerde kalmayı sürdürdü. Firmalardan alınan geri bildirimler, bu gelişmede Türk Lirası'nın değer kaybına bağlı olarak ham madde fiyatlarındaki artışın etkili olduğunu gösterdi. Bunun sonucunda imalatçılar nihai ürün fiyatlarını da artırdı, ancak söz konusu artış oran olarak bir önceki anket dönemine göre değişim göstermedi.

İstanbul Sanayi Odası Türkiye İmalat PMI anket verileri hakkında değerlendirmede bulunan S&P Global Market Intelligence Ekonomi Direktörü Andrew Harker, şunları söyledi:

“Türkiye İmalat PMI verileri, yılın sonuna doğru yaklaşılrken sektördeki yavaşlamanın daha belirgin hale geldiğini göstermesi bakımından endişe verici. Hem yurt içi hem de yurtdışında genele yayılı olarak yaşanan talep zayıflığı, firmaların yeni sipariş almasını giderek zorlaştırıyor ve bu durum üretim, istihdam ve satın alma faaliyetlerinin azaltılmasına yol açıyor.”

BÜYÜME 3 SEKTÖRLE SINIRLI KALDI

İstanbul Sanayi Odası Türkiye Sektörel PMI ekim ayı raporu, kasım ayında da imalat sanayiinin faaliyet koşullarındaki zayıflığın yaygın olduğuna işaret etti. Ay içerisinde sınırlı sayıda sektör iyileşme sinyali verirken özellikle giyim ve deri ürünlerinde belirgin bir yavaşlama kaydedildi. Kasımda giyim ve deri ürünleri sektörünün üretim hacminde COVID-19 salgınının ilk dalgasından bu yana görülen en yüksek oranlı düşüş gerçekleşirken altı sektörde daha yavaşlama yaşandı ve böylece büyüme yalnızca üç sektörle sınırlı kaldı. Kara ve deniz taşıtları üretimi, son üç aydır ilk kez iyileşti ve güçlü bir artış kaydetti. Gıda ürünleri ve metalik olmayan mineral ürünlerde ise ılımlı artışlar görüldü.

Gıda ürünleri öncülüğünde üç sektör yeni sipariş hacmini artırırken elektrikli ve elektronik ürünlerde ise siparişler bir önceki ayda yaşanan düşüşün ardından yatay seyretti. Sektörlerin çoğunluğunda yeni siparişler azaldı, ancak ekim ayında düşüşün tüm sektörlerle yayıldığı göz önüne alındığında, bu durum aylık bazda görece bir iyileşme anlamına geldi. Yeni ihracat siparişlerinde ise büyüme yalnızca gıda ürünleri ile makine ve metal ürünleri sektörlerinde görüldü.

SATIN ALMA FAALİYETLERİNDE İVME KAYBI

Bazı sektörlerin istihdam artışına gitmesine rağmen düşüş yaşanan sektörler az farkla çoğunlukta kaldı. İstihdamda en sert kayıp giyim ve deri ürünlerinde gerçekleşti ve bu düşüş üç buçuk yıldan uzun bir sürenin en yüksek hızında kaydedildi. Kasım ayında istihdama benzer şekilde satın alma faaliyetleri de on sektörden altısında ivme kaybı gösterdi. Döviz kurlarındaki artışın ham madde fiyatlarını yukarı çekmesi nedeniyle girdi maliyetleri enflasyonu genel olarak yüksek seyretti. En hızlı yükseliş gıda ürünlerinde görülürken, en ılımlı artış ise ana metallerde gerçekleşti. Ana metaller aynı zamanda nihai ürün fiyatlarının da en düşük oranda arttığı sektör oldu. Bu artış, bir önceki anket döneminde yaşanan gerilemeyi takip etti. Satış fiyatları enflasyonunda ise en keskin yükseliş makine ve metal ürünlerinde kaydedildi.

Veriler, girdi talebindeki zayıflamayla birlikte tedarik zincirleri üzerindeki baskının hafiflediği yönünde sinyal verdi. Teslimat süreleri üç sektörde kısılırken en belirgin iyileşme tekstilde görüldü. Tedarik sürelerindeki artış, yalnızca makine ve metal ürünleri ile ana metal sektörlerinde hızlandı.

* İstanbul Sanayi Odası Türkiye İmalat PMI ve Sektörel PMI Kasım 2023 raporlarının tamamına ekteki dosyalardan ulaşabilirsiniz.